

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Comitet de redacție.
Atelierile tipografiei „Astra” nr. 102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

GHLBARIȚIU

ȘI SFINȚIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU

MUREȘENI

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.
E. FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Nr. 300. Autorități și Societăți lei 60
la tarif.

Nr. 45

Inreg. Trib. Brașov S. II No. 6. II. 71/942

Sâmbătă 19 Iunie 1943

anul 106

20 Iunie

de V. Branisce

La împlinirea celui de al doilea an de războiu, o colecție, organizată în același chip ca și colecțiile anterioare, se adresează iarăși Țării și cere un nou obol pentru familiile luptătorilor.

Prin danile ce se vor strânge și de astădată — și nu ne îndoiim că ele nu vor fi întru nimic mai prejos ca în rândurile trecute — se crează o nouă legătură între toți cei rămași acasă și între luptători. Aducând o cât de slabă alinare familiilor celor plecați să-și facă datoria pe câmpul de luptă, noi aducem ostașului de pe front cea mai puternică îmbărbătare.

Gândul soldatului plutește mereu spre vatra lui părăsită, spre cei dragi de acasă. Țara, pentru care el nu pregetă să-și dea viața în orice clipă, este icoana mai vastă, mai strălucitoare a căminului său drag.

Noțiunea de familie, cu tot conținutul sensibil al sferei sale, este perfect înglobată în ideea Patriei. Aceasta din urmă o cuprinde pe cea dintâi.

Când luptătorul, sleit de puteri, la marginea oricărei rezistențe, s'ar simți poate atras — în izvoirea lui — să se lase în voia întâmplării și să se dea învins, deodată simte dogoarea unei vâpăi: dorul celor rămași acasă. Icoana unei mame îmbătrânite în așteptare, amintirea soției, ce duce fără sprijin tot greul familiei și surâsul nevinovat de copil sunt talismanul cel mai de preț al ostașului.

Cu gândul la ei, la dragii lui de acasă, cu gândul la ograda părăsită și ogorul înfelenit, la datoria mare și sfântă ce-o are pentru ai săi, el pornește cu avânt proaspăt în iureșul luptei.

El știe un singur lucru: atâta timp cât îi bate o inimă în piept el nu poate înșela așteptările celor ce cred în el. Atâta timp cât firul subțire, tors de urșitoare, îl leagă de viață, el nu are dreptul să se abată dela datorie. Și mai are o credință ce-l face să lupte fără teamă de moarte. Gândul că dacă va fi sortit să cadă pe altarul Patriei — așa cum au căzut ortacii lui din luptele trecute — cei de acasă, ferii de griji și de nevoi, vor putea să se bucure de roadele totalei lui dăruiri. Pentru ei și pentru toți cei ce nu-l cunoaște, dar îi iubește cu suflet de frate, se dăruiește soldatul român pe îndepărtatele câmpuri de luptă. El moare, pentru ca Țara să trăiască liberă și întreagă, cuprinzând în granițele atât de scump plătite pe toți fiii neamului românesc.

Din Țara Cătanelor Negre

Imi scrie carte Ion -- dela bunicu

de Lucian Valea

Mă strigă depărtările pe nume
Și-mi poartă munții ca 'n hrisoave urma;
Pe-aici mă știu și cetina și turma
Și mă cunosc din început de lume.

Aici mi-a ars pe buze ca o pară
Întâiul sfat ținut cu Dumnezeu.
Și mi-l rostesc de-atunci lângă Ineu
Cu fața 'ntoarsă 'n fiecare seară.

Aici mă pierd cu gândurile 'n stele
Și simt aprins în mine-un dor de slavă,
Cum ieri simțeam amara lui otravă
Și ne 'mplinirea visurilor grele.

Pe-aici pământul pașii mi-i cunoaște,
Vecia mi-am înscris-o eu cu plugul,
Că toamnele mi-o buciună belșugul
Și 'n amintire mi-o culeg din moaște.

Cu glia frate... frate cu pădurea,
M'am împlântat aici 'de mii de ani
Și-s o verigă 'n lanțul de țărani
Ce-au scris hrisev cu coasa și săcurea.

Nepoate... ascultă-mi vorba, nu știu carte,
Dar vieța m'a găsit într'una drept.
Ca slova mi-a fost inima în piept
De limpede... Și-așa mi-o duc și 'n moarte.

Am vrut cât oi trăi așa să fiu:
Curat ca laptele și ca lumina,
Cu cugetul mai rodnic ca grădina,
De visuri niciodată gol, pustiu.

Grăiesc în mine șaptezeci de ani
De trude și de cazne fără seamă
Și 'n graiul meu eu simt cum prind să geamă
Cei prefăcuți demult în bolovani.

Și-aș vrea la ei să intru'n veșnicie,
Lăsându-ți pilda unei vieți amare
Care-a crezut într'un crâmpei de soare
Și într'o vorbă mare: omenie.

4. Intâi Altarele!

Catedrală sau biserică?

de Ion Colan

N'am văzut om cuminte să înceapă lucrul dela sfârșit.

Discutând situația bisericii ortodoxe la Brașov, să ne menținem în realitate, lăsând planurile mari pentru altădată.

Când sunt multe de făcut, o ierarhizare a urgenței lor se impune. Altfel facem impresia acelor servitoare rele, care încep zece lucruri și nu sfârșesc niciunul. În gospodărie ordinea urgenței se numește *împărțeală*.

Să ne facem deci împărțeala. Și ca să o facem bine, trebuie să cunoaștem — pe de o parte situația reală, pe de alta posibilitățile de împlinire. Că este inutil să discuți dorința, legitimă de altfel, de a avea la Brașov toate străzile asfaltate, dacă bugetul Primăriei spune că într'un an nu se pot asfalta decât un număr limitat de metri patrați.

Așa și cu locașurile de închinăciune.

Catedrala Brașovului de mult trebuia să-și înalțe spre cer arhitectura ei monumentală, acolo, în parcul din centrul orașului. Acolo, sau în altă parte, dacă s'ar fi aflat un loc mai potrivit, dar până acum trebuia să fie terminată.

Nu s'a făcut. De ce? Pentru o mie de motive sau pentru zece, constatarea aceeași rămâne.

Întrebarea este; în ordinea de urgență a lucrurilor, poate forma catedrala Brașovului centrul preocupărilor noastre *astăzi*, în cadrul problemei deschise?

Ar fi naiv să ne închipuim că în împrejurări ca cele de acum, fără mână de lucru, fără materiale, cu bugetul statului stors de necesitățile războiului, o catedrală ar putea fi începută.

Continuare în pagina 8-a

„GAZETA TRANSILVANIEI”

„Impărțirea pământului” la Români

Prima brazdă: a lui M. Kogălniceanu

de Ion Gherghel

I.
Nu va fi vorba, în aceste articole, de goana năprasnică după „spațiile vitale”. Și nici de puternicii zilei de pe întreg rotogolul planetei noastre.

Va fi vorba de concepții mult mai puțin semnificative pentru vremurile aspre, de sălbatică acumulare a bunu-

rilor materiale ce ne este dat să le trăim în acest mijloc de veac al mașinismului necruțător și sgomotului distrugător de nervi și deci de liniște și pace, singurele condiții infailibile pentru o introspecțiune creatoare de adevărate valori spirituale.

Și va fi vorba, totuși, de ceva mai

durabil, fiindcă e de esență nepieritoare, de ceva mai profund, fiindcă are valabilitate etern-umană, de ceva mai înalt, fiindcă se adresează spiritului: *concepția despre idealitatea artei*, reprezentată prin poetul Schiller, despre care esteticianul Konrad Lange afirmase cu drept cuvânt: „Cu cât este un om mai înlăunșit de mizeria existenței, cu atât mai mult cere o artă, care să-l ridice deasupra ei și să-l arate vieța într'o lumină mai înaltă, mai curată, mai ideală. Cu cât sunt mai josnice și mai supărătoare grijile, ce-l isbesc în realitate, cu atât mai mari și mai sublime se fac sentimentele ce i le prezintă arta în iluzia ei”. (Traducerea românească a acestui text e a regretatului critic și istoric literar G. Bogdan-Duică).

Poate că în nicio altă poezie din întreaga literatură universală nu ni se desvăluie atât de plastic și atât de complet concepția măreață despre rostul și menirea artei pure, despre apostolatul

INSTANTANEE

Aventură

O văduvă tânără care nu moștenește pe urma răposatului ei soț decât niște cambii neregulate și alt capital nu avea decât acel al tinereții, se necăjea dând lecții de pian ca să-și câștige pâinea. Aceasta o înțelege lumea foarte bine și nimeni nu întreabă: pentru ce? Se comentează într'un singur fel: Omul sărac trebuie să lupte. Într'o zi însă văduvoara apără în lojă la teatru c'o toaletă neagră, elegantă.

După seara aceea de teatru, într'o zi pe la amici, când femeia tocmai se îndelețnicea cu cârpițul câptușelii dela mantaua ei sărăcăcioasă, auzi în ușă o bătaie domoală. După cuvenita invitație cel de afară nu intră ci bătu din nou, sfios, discret: cioc, cioc. Văduva se repezi atunci la ușă, o deschise și se pomeni față în față cu'n domn elegant, în ținută de gală, pomădat și nămușat. Inclinandu-se reverențios străinul se prezintă: sunt N. N. director de bancă.

Doamna îngălbeni. În mîntea ei director de bancă înseamnă o nouă poliță protestată. Cu jumătate glas îl pofti să șadă, arătându-i un scaun.

Vorbiră întâi despre vreme. Femeia se gândi cu groază: Trebuie că-i mare polița de nu'nărăzeste să intre 'n chestiune și face atîta inconjur. Omul de bancă aduce atunci vorba de teatru și toaleta elegantă a doamnei.

"O toaletă făcută acum doi ani, pe care am văpsit-o" răspunse femeia sincer și umil, crezând că directorul băncii îi face reproș în calitatea lui de creditor. El înțelese și se grăbi să repare; "Doamnă, n'am vrut să zic asta, voiam să-ți spun că-ți ședea bine, erai încântătoare, erai...", nu te supăra că-ți spun asta, e păcat de d-ta să te muncești atît, vād că-ți cărpești mantaua. O femeie ca d-ta ar trebui să trăiască mai ușor, să se distreze. Eu și-aș pune bucurios la dispoziție automobilul meu".

"Mi-ar sta urît în automobil cu mantaua asta", îl întrerupse văduva zâmbind cu ironie.

Bancherul, care își socotea acum cu siguranța cifrelor succesul, adaugă fericit: "Cât despre asta, se poate ușor ajuta".

"Domnule!" îl întrerupse văduva indignată, ridicându-se de pe scaun.

Domnul director zâmbi silît, se ridică apoi și el:

"Mi se pare c'au trecut cele zece minute ale vizitei de etichetă".

"Mi se pare și mie", fu răspunsul *

Mi-ar fi plăcut să-l vād cum și-a aruncat de ciudos mînușile din mână când a ajuns acasă. Biata soție va fi crezut de sigur că o mare afacere financiară i-a eșuat.

Ecat. Pitiș

Cronica literară

Emil Micu: „Poeme de pe front“. 1942.
Tip. „Dacia Traiană“, Brașov.

de Aurel Marin

Evocarea e pur românească.

Adormiț în gropi, soldații visează
Satul, căsuța cu iarba 'n ogradă.

În același sens este și poezia următoare, cu versul final de putere excepțională:

Doar câte-o scrisoare de acas' arar
Ne spune c'am plecat de săptămâni,
Că ni s'a născut câte un copil ștregar.

.....
Fruntea se apleacă încet peste mîni.

În sfârșit, volumul se încheie cu o rugă de pe urmă în care sentimentul patriotic este plin de învățăminte. Este o poezie ce se poate așeza cu cinste în orice manual de limba română, pentru exaltarea sentimentelor naționale, o poezie de sigură valoare morală.

Cu îngăduința cititorilor, o vom transcrie în întregime:

Lângă amintire aslăzi fac popas,
Din frântura de vieață ce mi-a mai rămas,
Poate o clipă, o oră, sau o zi,
Mîniile îmi sunt sfărâmate,
Te rog, camarade, pe tine să scrii:

Să scrii o epistolă mamei bătrîne,
Dorul ei cu lacrimi, să nu-l mai îngâne.

Să scrii o epistolă, ca vîntul de s'ar duce,
Bătrînelui preot să-i spună c'am căzut pen-
[tru cruce.

După cum am văzut, d-l Emil Micu este unul dintre cei care au văzut și au trăit starea de războiu. Forma sa literară este evoluată și, dacă n'ar fi atît de scurte ca întindere, poeziile ar putea constitui o treaptă înaltă a genului.

Se pare însă ca aceste versuri sunt numai primele note, primele acorduri ale unei poezii de amploare, la care poetul nostru lucrează cu zel, de multe luni de zile, în răgazurile-i scurte ce i le oferă multiplele-i ocupațiuni intelectuale.

Strigături basarabene

Fetele din satul nostru
Nu știu ghine tatăl nostru
Și mănăncă nespălate
Și se culcă îmbrăcate.

La lelița cea bălăe
Ghine coace la mălăe,
Că le vără cu lopata
Și le scoate cu covata.

Hai cu toții măi flăcăi
Să urcăm fântâna'n deal
Să se spele fetele
Că-s grase ca cepele.

De cât cu avere multă
Și cu nevastă urîtă,
Mai ghine cu puțantică
Și nevastă frumușică.

Culese de M. Postolache

PREDICI ÎN PUSTIU

Microaltitudine

Omenirea s'a îmbogățit cu o experiență, științifică acuma, în plin războiu. În tuberculoza pulmonară s'a crezut că odată ce Koch a descoperit bacilul tuberculozel, repede se va descoperi și serul sau vaccinul imunizant al acestei boli.

În urma unor cercetări noi s'a descoperit că bolnavii fac progrese minunate de vindecare, dacă absorb aer de mică înălțime, *Microaltitudine*. Dr. Henoque a studiat pe turnul Eiffel aceste efecte ale microaltitudinii în tuberculoza pulmonară. Multe sanatorii au adaptat un coș înalt prin care bolnavii de sub tratament să poată beneficia de aerul de altitudine de 60 de metri. Altele și-au construit, în loc de coperiș, terase.

Eu nu sunt specialist de boli pulmonare și nici nu scriu pentru tuberculoși aceste rânduri, ci pentru cel sănătos, care voadcă să-și păstreze sănătatea. Să nu se mai vadele acel ce trebuie să urce etaje în capitalele mari, sau aceia care au casa pe vreo înălțime, trebuind să urce dealul lor de mai multe ori pe zi, căci au recompensa imediată: un aer mai curat de înălțimi. Dar mai este o concluzie de tras. Dacă trăiești la țară, la șes chiar, ai destul aer curat; în tot cazul e bine și aci să-ți faci obiceiul pe care l-am văzut foarte puțin aplicat la țară de a dormi cu fereastra deschisă.

La oraș, însă, oricare ar fi acel oraș, mic sau mare, nu fiecare poate să-și construiască un coș înalt la casa sa, sau o casă cu mai multe etaje și deasupra o terasă, dar fiecare își poate face atîta timp de a urca o mică înălțime, unde nu mai pătrunde fumul de fabrici și toate impuritățile aerului din straturile inferioare.

Axiomul așa de frumos: *Tinde spre înălțimi*, își are valoarea lui și pentru corp și pentru suflet. Nici excursii la munte nu poți face zilnic, căci pentru ele îți trebuie o zi de sărbătoare, răpîtă și ea de atâtea obligațiuni religioase și sociale, sau atâtea treburi nerezolvate din decursul săptămînii. Dar să urci zilnic o mică înălțime, asta o poți face cu puțină voință. După cum pentru mîntuirea sufletului tău este necesar înălțarea prin rugăctunea zilnică, așa și pentru corpul tău e necesar înălțimea din apropierea casei tale, pe care s'o urci în fiecare zi. Și după cum pentru suflet toate marile ordine religioase au zile și săptămâni întregi de reeducațiune religioasă, așa e bine ca imediat ce începe vieața normală, chiar și acuma, cel ce o pot face să facă o partidă de zile de-a-rîndul pe creștetul munților. La tot cazul păstrează din predică de azi adevărul: *al neapărată nevoie de aerul purificator de înălțimi și pentru corpul și pentru sufletul tău.*

Dr. M. Saciu-Sibianu

genialității creatoare, despre tipul poetului serafic, — nu numai desprins de cele trecătoare, dar și unificat până la identificare cu forțele spirituale de esență divină ce-l inspiră, îl purifică și-l înalță deasupra celorlalți oameni — ca în poezia „Die Teilung der Erde“.

Firește, îl doare și pe poet că se vede despuiat de cele strict necesare pentru asigurarea unei vieți pămîntene cel puțin tihnite. Dar nu tihna și odihna sunt partea lui pe pămînt. De aceea la strigătul său sfîșietor:

Weh mir! so soll denn ich allein von
[fallen

Vergessen sein, Ich, dein getreuester Sohn

ce-i izbucnește din inima plină de îndurerată desneajede, în fața tronului zeului suprem, cuvintele de mîngăiere și îmbărbătare ale lui Jupiter vor avea darul să potolească furtuna din sbuciumatul suflet al poetului vrăjit de armoniile supratereștre, împăcându-l cu destinul său de supraom:

Willst du in meinem Himmel mit mir
[leben:

So oft du kommst, er soll dir offen sein.

*

Acest motiv poetic despre menirea artei pentru artă, concretizat în poezia lui Schiller, a pătruns și la Români, încă din prima jumătate a veacului trecut.

Cel care a finit să împărtășească, mai întâi, păturii culte dela noi această concepție Schilleriană despre menirea artei, a fost Mihail Kogălniceanu care își făcuse planuri mari în legătură cu reformarea spiritelor prin literatură. Înregistrat cu o cultură rară, Kogălniceanu știu să aleagă și alte poezii cu semnificație adăncă din poetul său favorit, ca bunăoară *Inelul lui Policrat*. În care ni se propovăduiește răsumpărarea fericirii pămîntești prin luptă și suferință.

„Impărțirea lumii“ semnată Klimn apăruse în *Alăuta Românească* dela 1 Septembrie 1838. Dăm un fragment,

citat la 1905 de către G. Bogdan-Duică în revista *Luceafărul*. Poetul se apropie abătut, după ce împărțirea lumii se terminase, de tronul lui Joe, zicînd:

O! vai mie, rămâne-voi uitat singur,
Eu, fiul tău cel mai credincios!
A strigat el, către cer nălțându-și glasul,
Dinaintea lui Joe picînd.

Dacă tu petreci în țara visurilor?
Zis-a zeul, nu te jălui.

Und' ai fost tu când s'impărtea toată
[lumea? —

Lângă tine, poetul vorbi.

Ochiul meu era țintit pe a ta față,
Și urechea l'armonia ta;
Iartă-mi duhul car' uimît d'atale certuri,
A uitat cele de pe pămînt!

Ce să fac! vorbește Joe; lumea-i dată,
N'am nici toamnă, țară sau vînat.

Dac' însă vrei să trăiești în cer cu mine.
Oricînd vei veni fi-a fi deschis.

După cum vedem, prima încercare de a turna în formă românească această evanghelie a artei pure e mai mult o dorință de propagandă culturală, decît o realizare de ordin artistic. Faptul acesta nu știrbește însă întru nimic inițiativa unui om cu vederi largi, preocupat pe lângă grijile coplesitoare ale omului de stat, și de problemele din domeniul literaturii. Traducerea lui Mihail Kogălniceanu, deși e mai mult o proză ritmată, își va păstra valoarea ei integrală ca deschizătoare de drum în străvechea *Alăuta Românească* a lui G. Asachi, despre care G. Bogdan-Duică afirmase (într'o notă din *Luceafărul*, a. IV, 1905, p. 194) că ar fi talmăcit și el acest juvaer poetic din literatura germană.

Caleidoscop

de Lucian Valea

Iosif Morușan...

venit de curând în țară, își va reîncheia activitatea literară, sporadic manifestată în paginile „Luceafărului” din Sibiu. Bucuria prezenței lui alături de condeiele Ardealului tânăr ne bucură; dar ne și întristează în același timp gândul că undeva, dincolo — rândurile ce luptau pentru spirit și sânge s'au rărit. Poezia lui Iosif Morușan curge liniștită și senină, fără clocotșuri și izbucniri. Cu tonalități grave de litanie sau cu unduire erotică de cântare a cântărilor biblice, această poezie ascunde sbuciumuri sufletului, ale cărui vreri și năzuințe se sting pe buze înainte de a fi rostite. Dela volumul de debut, „Văslind pe apele destinului” (apărut în anul 1942 și până la ultimul (al doilea) „Rugăciunile Dorului” Iosif Morușan s'a adâncit în sine și s'a descoperit. Evoluția dacă este înceată, apoi ne îndreptățește să credem că e sigură. Acolo de unde vine, Iosif Morușan completa terțetul celor mai tineri stihuiitori: F. Păcurariu, Ion Cherejan, Iosif Morușan.

Transcriem pentru fiorii metafizici și pentru semnificația situației poetului, strofa următoare:

Doamne! coboară 'n frica simbrășului tristeții,
Cum zările cad în hăuri pe fustele dimineții:
Intinde punți de liniști și brumă stelară peste
Alina-mi rănilile și leagă-mi frica cu fire de
[ab sul din mine
[vise senine

sau aceste rânduri de sfârșit de carte
— (Rugăciunile Dorului)

E cântul din urmă. Poetul spre moarte cu
[vieața e 'n treacăt,
N'a mai rămas nici vreme pentru rugile ne-
[scrise 'n carte.
In stihurile pentru cei ce cred în vis, în vieața
[și în cânt
Nu ce-a vrut a scris poetul, și câte i-au trecut
[prin gând!

Deschidem brațele larg și primim în rândurile noastre pe noul ortac de slovă și strădanii.

Iar bătrâna „Gazetă de Transilvania” rămasă atâtea de înapoi de căruța grăbită a esteților, nu se sfieste să se bucure că va număra printre colaboratorii ei și pe Iosif Morușan. Și când e vorba de tinerețe, nicio bucurie nu e mai mare și mai caldă decât cea a bătrânilor. Îi strângem mâna și-l salutăm pe cel silit să poposească la noi, pe cel rupt dintr-o stâncă sortită amarnicilor furtuni, și cu inimă de frate, îl socotim ales pe drumul izbânzitorilor.

Abonaților

le aducem aminte că nu trăim din subvenții.

Poveste adevărată

de

I. Bozdog

Povestea vieții oricărui om este gravată în trăsăturile feței și se reoglindește din priviri.

Câte sbuciumuri interioare ce sfâșie inima și o consumă nu se resimt înafară și nu pot fi percepute de străini dar lasă urme adânci în cutele feței pe care formează o adevărată rețea a dărilor, iar flacăra privirii se voadă, iar tremurul atâtor tresăriri, câte trebuie frânate și ascunse ochilor indiscreți și iscoditori.

Asemănătoare este și povestea neamurilor cu cea a indivizilor.

Sunt indivizi și neamuri care s'au născut și crescut sub zâmbetul ocrotitor din ochii mamei lor, care au fost alinați pe brațe calde și adormiți în cântece de leagăn și belșug. Sunt însă și de aceia care n'au putut asculta și urmări un basm, nici n'au putut simți fiorii luptelor încheștate între balauri și feți-frumoși, dar au gustat din frageda lor vârstă fiorul tristelor și trăgănelor noastre doine și inima lor a început să svăcnească când durerea copleșea pe ai lor. Inseninările ca și întristările s'au săpat în firea și pe fața acestora transformându-le ființa într-o icoană de blândețe și bună-tate, ce străjuesc deasupra unui fond sufletesc răsărit din durere.

Sunt însă și indivizi și neamuri care toată vieța lor rămân copii, pentru care huzurul și bunul traiu este totul, iar grijile și răspunderile le lasă în sarcina altora.

Aceștia continuă să trăiască din tată 'n fiu aceeași vieță sătulă, ușoară și fără griji, peste care cineva trebuie să presare zi de zi cele mai fantastice povești de isprăvi și fapte vitejești în care locul eroilor să-l dețină însuși ascultătorilor.

Poveștile acestea îi atâță fantezia și-l fac să le coloreze și mai mult pentru copiii săi, care, orbiți de strălucirea fantezistă a isprăvilor părinților, devin adevărați satrapii ai celor slabi și fără apărare.

Conviețuirea aștorfel de oameni sau națiuni, cu firi și inclinații atât de opuse, nu este posibilă decât prin continue abdicări și jertfire a celui ce și-a supt vieța din trupul neodihnit al unei mame,

care n'a avut nicio clipă din bucuriile vieții, nici n'a cunoscut liniștea cuibului familiar, pe care a trebuit mai mult să-l apere decât să-l încălzească.

Mai tristă devine însă povestea când cel hărțuit este răsărit din gheața pământului pe care i-e dat să fie încălecat și stăpânit de cel cu minte mai slabă dar mai favorizat de noroc și vremuri. Cu moșia furată, cu trupul sfâșiat de loviturile de biciu trebuie să înghită și povestea îmbătrânitului copil care-i ceteră zi și noapte la ureche, că singur el are drept de stăpânire aici și că această moșie este sfântă și nu i se mai poate cere de nimeni, ea devenind proprietatea istorică a neamului său, stăpânitor. Singurul drept al strămtoratului este să o stropească cu sudoarea feței, să o îngrașe cu sănătatea lui șubrezită și să o apere din plin cu sângele său de erou.

Acest traiu chinuit, învelit în poveștile fantastice și provocătoare ale stăpânului, asemănat cu starea lui de rob scormonitor și apărător al gliei, l-a trezit zi după zi la cruda realitate, căci oriunde răscolește fierul plugului său izbăște în oasele și cenușa străbunilor, iar sapa lui se împiedecă de crucile ce străjuesc mormintele lor.

Inima lui se înfioară și tresare trecând pe lângă bisericuțele de lemn căzute în putrezire, iar dangătul strident al clopotelor noii biserici în care a fost silit să intre și să se roage cu toți ai săi, reînvie în inima lui ecoul dulce al clopotelor amuțite deodată cu aplecarea crucilor peste mormintele strămoșilor care-au scris fapte de vrednicie în trecut, cu care astăzi se împodobesc străinii.

Din vestmântul poveștilor și legendelor ce i se spun se desprind și-i zâmbesc chipurile blajine ale strămoșilor săi, purtători de nume și vitejie românească.

Din poreclele cu care este încărcat el descifrează greutatea și urgia vremurilor ce l-au făcut să-și apere moșioara și vieța față de hrăpăreții săi stăpâni.

În inima lui se trezesc cu putere irezistibilă undele mării a-

Plăcerea unui copil...

Mă plimbam prin parcul A. Murășanu cu un prieten. Lume multă și frumoasă, puzderie de copii sglobii. Era doar o zi frumoasă, după atâtea zile plotoase și posomorite.

O mamă, destul de vârstnică, lângă un strat de flori, da exemplu prin faptă, ba își îndemna și copilul să rupă din florile ce-l smălțulau atât de fermecător.

— Anyukam, nem ez, az!

O priveam răbdător cu gândul, că se va opri la câteva firicele. Când văzurăm însă că buchețul creștea odată cu nesimțirea, răbdarea noastră ajunsese la limită.

— Doamnă, scuzați, dar cum vă permiteți să vă atingeți de florile unui parc public?

Răspunsul fu o privire piezișă, o smuncitură din umeri și cuvinte înțepate:

— E plăcerea unui copil!

— Bine, cucoană, dacă tuturor copiilor care vin în acest parc, li s'ar face această plăcere, ce ar mai rămânea din el? Și nu e mai mare plăcerea, ca fetița d-tale să le privească în fiecare zi, decât să le ucidă?

A plecat bombănind, fără să mai privească înapoi.

— Pe semne am fost prea delicați cu dânsa...

— Trebuia chemat paznicul, s'o fi dat pe mâna lui s'o amendeze... Ei, dar unde e paznicul? Un sergent!

Lipsec amândoi...

Și cucoana pleacă, cu plodul de mână, fericită, de sigur, că a putut satisface plăcerea unui copil și poate și mulțumită că a putut face puțin sânge rău unor cetățeni buni.

— Norocoasă creatură, a scăpat fețtin, zise prietenul, zâmbind ironic...

— Destul de rău, dragul meu, căci acest „soi” de cetățeni sunt acela care critică și bârfesc mai mult și cu mai mare pasiune felul cum merg treburile pe la noi.

Au în cap gârgăunii unui apanaj în această materie. Și tocmai de aceea ar trebui puși la punct fără ezitare, cu fiecare prilej, căci numai așa vor fi aduși la simțul realității.

D. S.

puse și pentru reînvierea ei își adună și pune la contribuție toate puterile, care-l fac să simtă greutatea jugului și să dorească liniștea simplă de odinioară.

Neamului nostru îi vorbesc din străfunduri de veacuri prin toate fibrele pământului ce-l calcă, adevăratele glasuri ale trecutului său, în reînvierea căruia el crede cu nestrămutată putere.

Implinirea acestui trecut măreț, pe care l-a întrezărit câteva clipe și l-a trăit aievea, o așteaptă cu toată încrederea.

Intoarcere de pe front

Cap de pod pe Cuban

„Moldau” — pe Marea de Azov

de

Ion Colan

Să-și imagineze fiecare o plajă cât cea dela Mangalia, iar cine n'a fost la Mangalia, o plajă oarecare, lungă de câteva sute de metri și lată când de 50, când de 20.

Vreo 4 poduri prelungite în mare, lucrate de pionerii germani, după toate regulile artei, par un fel de trambuline în neant.

La botul fiecărui pod așteaptă câte-un vas spre a primi în pânțelele lui unitățile și materialele ce-i sunt destinate să le treacă dincolo.

Pe plajă aspect de circ Kludsky în demontare.

Deși în aparență totul pare admirabil desorganizat, pe măsură ce orele trec ne putem da seama că niciun matematician n'ar fi putut lucra cu mai multă precizie. Nu există pe toată plaja un singur soldat care să nu știe ce are de făcut.

Tunurile, chesoanele, lăzile cu munițiuni, butoaiele cu benzină, tanchețele, cali, căruțele, bucătăriile de cam-

panie, sacii plini cu grăunțe, autocamioanele, macaralele, buștenii, scândurile, oamenii și Dumnezeu știe mai ce, formează un mozaic de-un aspru colorit, dar încetul cu încetul malul se limpezește și ceea ce părea aruncat la voia întâmplării pe plajă, acum e fixat pe bord, exact cum stă scris în plan, ca la farmacie.

De ne-ar fi dibuit o excadrilă de Samalioți înainte cu trei ore, „am fi pus-o de mămăligă” și, în continuare, am fi făcut-o flartă”, după expertiza lui Davidoiu. Acuma, însă, n'au decât să vină. Tevile antiaerienelor își proiectează spre cer gâturile ca niște telescoape, iar repezile Messerschmidt-uri — în localizare bănățeană Maistor-Smid — trec săgeți pe deasupra, stăpânind spațiul aerian — așa cum se spune în comunicatele oficiale.

Am imbarcat la ora patru după amiază și pe măsură ce un vas era gata, pornea spre larg, la vreun kilometru de mal, unde ancora în așteptarea ordinului de plecare.

Flota este compusă din vreo 14 vase de transport și 4 vase mici de protecție, armate cu tunuri și mitraliere și ancorate mult în fața noastră în formă de semicerc. Din când în când câte unul pornește și se pierde în larg, ca nu cumva să fim surprinși de flota rusească din Marea de Azov, mult mai puternică.

Acuma să nu-și închipue cineva că în isprava ce aveam s'o facem, am fost sprijiniți de nu știu ce cuirasate, crucișătoare ori cargoboturi voluminoase de mii de tone. Ferit-a Sfântul!

Mai întâiu fiindcă Marea de Azov nici unde este ea mai adâncă n'are mai mult de 15—17 metri iar spre

MUSTRĂRILE TRECUTULUI

de Aurel Precup

I

Sunt amintiri care nu se șterg.

Am văzut-o asta de curând, colindând satele săcelene.

Ascultam în copilărie poveștile unchilor mei bătrâni, din spre mama, care mocani fiind, luptau încă cu greul târelor din Bărăgan, Balta Dunării, din Dobrogea sau stepele Basarabiei, din Bucegi sau alți munți ai Carpaților noștri.

Era vorba de urși, de crivățul tare din Baltă, de șisuri înfipte adânc în coastele baciului milos, care în drum spre țără, întors dela un târg bun cu chimir îndesat, lua în șerigla carului un drumeț, ce se întâmpla să fie fiu al satanei. Era vorba de luptă, pe vieață și pe moarte, cu lovituri îndesate de bătă, în creierul munților, fără alt martor decât luna și codrul; de drumuri lungi ce depășiau anul, până'n limanul Nistrului, cu fel de fel de dijme, ciocniri cu felurite lifte; de problemele unor gospodari prevăzători, de economie aplicată și de diplomație isteasă, pentru a-și putea duce avere, peste toate granițele, astfel ca la sfârșitul drumului să se întoarcă din nou acasă, mai instăriți, mai hotărâți la treabă.

Câtă dârzenie, câtă răbdare și curaj în munca lor românească, colindând meleagurile mănoase, fără a recunoaște hotare, atingând în drumul lor sate și moșii muntene, moldovene, așezări românești din câmpiile Basarabiei, ba chiar și în stepele Rusiei, sau în văle mănoase ale Crimeei.

Ce demni reprezentanți ai nației noastre!

Ce minți sănătoase și câtă bunăstare și rânduială gospodărească au creat ei aci în Săcele!

Cât de puternică trebuie că a fost impresia Ungurilor pentru ca la urmă prin războiul vama să înceapă prigoana fățișă de exterminare a tuturor îndeletnicirilor mocănești sau românești, ca astfel, luându-le pânea și cuțitul din mână să-i sărăcească, sau să-i gonească din locul lor de obârșie.

De atunci am auzit, am citit și am văzut multe. Am trăit, din plin, toate frământările prefacerilor lumii care au urmat războiului 1916—1918. Dar ce deosebire față de tot ce-a fost! Pe atunci obârșia nu era uitată așa de ușor ca azi și nici scumpa comună natală.

Ce legături misterioase țineau încheiate toate ființele omenești, de același neam, atunci când „Gazeta” era rară, ca și nădrăgarii care azi umplu satele?

Cum de era un singur gând tot ce grăia românește; din Ardeal, Maramureș, Crișana, Banat, Muntenia, Moldova, Basarabia și Bucovina? Cum de se urma fără șovăire sau cârtire pilda lui Horia, Cloșca și Crișan înfruntând orice urgi, numai din dragoste de neam?

Cum de se putea, pe acele vre-

teri, când numărai pe degete oamenii cu adevărat instăriți, să se facă eforturi mari materiale care au durat în veșnicie locașuri de credință și cultură, cum sunt:

Școlile Superioare greco-orientale române din Brașov, (actualele Licee A. Șaguna și A. Bârseanu), Școala de Gospodărie a Reuniunii Femeilor Române din Brașov precum și frumosele biserici și școli primare înălțate în toate așezările românești, care stau mărturie a vredniciei înaintașilor noștri, conștienți pioneri ai Neamului Românesc.

De ce, pe atunci, când trenul și tramvaiul erau mijloace foarte rapide de locomotie, și nu la îndemâna ori cui, iar Casinele Române înlocuiau radioul răspânditor de știri, tot Românul știa una și bună: că meleagurile locuite de Români sunt ale lui, iar toate bogățiile de pe ele, el trebuie să le stăpânească, sau să le exploateze, prin îndemănare și cu multă voință, făcându-și ucenicia dela mătura în prăvălie, sau dela paznic de oi, până a ajunge stăpân de țără, sau de prăvălie.

Numai așa se poate explica cum Românii de prin anii 1825—1880 stăpâneau tot comerțul și industria casnică, mocanii aproape toate turmele de oi din Țările Românești, iar comercianții români, cu bruma de carte ce posedau răsăteau până'n Lipsca, Țarigrad și Odesa, ba mai mult, prin chivernisită gospodărie, dețineau cea mai mare parte a bogățiilor brașovene.

Și acestea toate nu din subvenții dela Stat, ci din muncă cinstită și de dreaptă luptă cu ceilalți conlocuitori, din care unii se cred în drept a revendica pentru ei, exclusiv, comerțul și industria locală.

— Va urma —

BCU Cluj / Central University Library C

De prefutindeni

Institutul pentru cercetarea nămolului

Institutul pentru cercetarea științifică a nămolului din localitățile balneare germane, care a fost fondat în timpul războiului la Franzensbad, a ajuns prin experiențele sale la rezultate interesante. Medicul și naturalistul lucrează împreună spre a cerceta biologia nămolului și compoziția chimică și fizică a turtei, precum și efectele acesteia. Experiențele se referă, între altele, la conductibilitatea termică a turtei, a nămolului și pământului și penetrația acizilor carbonici prin piele. Prin aceste

experiențe s'au obținut, prin aplicarea unor băi reci de nămol, necunoscute până acum, rezultate bune în tratamentul unor anumite tumori. Acest tratament pare a fi excelent și la inflamații acute, în special la inflamațiile încheieturilor. Prin aceasta, terapeutică băilor de nămol în maladiile reumatice și de femei, face un mare progres.

Colaboratorii

noștri sunt rugați să ne trimită articole scurte.

Celor de dincolo de deal...

Dacă anumite înțelegeri internaționale ne-au impus o anumită conduită noi am respectat-o. Adevărul și dreptatea istorică cer însă puneri la punct.

O astfel de punere la punct este articolul d-lui Zenovie Păclișeanu din ziarul „Universul”.

D-sa răspunzând unui prieten de dincolo de Dealul Feleacului, privitor la răspândirea unei broșuri tipărită în limba română în care se spune că întreaga noastră cultură s'a născut și s'a dezvoltat sub influența miraculoasă a culturii maghiare, reproduce parte din acele afirmațiuni.

„Miron Costin însuși a ajuns ce știm că a ajuns fiindcă, trimis de Domnul Moldovei sol în Ardeal, a ciocnit pahare de vin spumos de pe Târnavă cu prințul Mihail Apafi; și Octavian Goga a ajuns poetul pătimirii noastre fiindcă l-a inspirat cel mai mare poet maghiar, Alexandru Petöfi, născut din căsătoria unui măcelar croat cu o slovacă.

Prietenul de dincolo de Dealul Feleacului scrie pe cartea pe care mi-o trimite, în loc de dedicație, cuvintele: „Ce zici?” Este o întrebare la care răspunsul nu poate fi refuzat și fiindcă schimbul de scrisori între mine și dânsul e atât de dificil, îi răspund aici. Un vânt de seară va duce poate, pe aripile lui, paginile acestui ziar și în târgușorul unde „atâția fluturi sunt și-atâta jale'n casă”.

Ar fi pagubă și păcat ca aceia în mâinile cărora ajunge broșura cu tâlc străveziu pe care-l înțelegeți și voi acolo, ca și noi cei de aici, să-și facă ceasuri amare din cauza cuprinsului ei. Broșura tipărită de profesorul univer-

sitar și răspândită cu mărinimie în părțile acelea nu este întâia și, sigur, nu va fi nici cea din urmă manifestare a unei vechi și cunoscute maladii. Maladia nu e primejdioasă fiindcă microbii ei viează numai în anumit climat moral, căruiua sufletul plin de duioșie și de discreție al nației noastre este cu totul refractar.

Așezați în acest colț al Europei, în bătaia tuturor furtunilor, noi ne-am apărut două mii de ani sărăcia și nevoile și neamul, cum spune poetul, fără țână și fără orgoliu, simplu și sobru.

De aceea, siguri de noi, suntem conștienți de ceea ce am fost, și de ceea ce vom deveni prin însușirile rasei noastre și prin neclintită hotărâre de a ne valorifica, privim cu zâmbet mizericordios revărsarea broșurilor care inundă târgurile cufundate în bezna de dincolo de Dealul Feleacului. Un antecesor al autorului cărțuliei, pe care o trimite prietenul de acolo..., afirma înainte cu câteva decenii că Dumnezeu a vorbit cu Adam și Eva în dialectul arcașilor lui Tuhutum; și nimeni nu s'a supărat. Un contemporan al autorului spunea deunăzi că unul din nația lui a descoperit America cu 492 de ani înainte de Cristofor Columb și Spaniolii nu se supără; un altul predica mai ieri-alaltăieri într-o încăpătoare sală de întruniri, că imperiul lui Atila și al lui Carol cel Mare s'au prăbușit fiindcă nația lui rătăcea atunci pe malurile Volgei, iar dacă Europa a supraviețuit tuturor furtunilor din ultimul mileniu a supraviețuit fiindcă nația lui își păștea acum caii iuți pe malurile Dunării și ale Tisei; și iarăși nimeni nu s'a supărat. Pentru ce să fim noi cuprinși de triste gânduri și rele presimțiri, când autorul broșurii scrisă românește cu tâlc străveziu, ne spune senin și zglobiu că Miron Costin a devenit Miron Costin fiindcă a băut vin tare de Târnavă cu prințul Mihail Apafi, sau că Octavian Goga a devenit ce-a devenit numai fiindcă în tinerețe a scandat la liceul de Stat din Sibiu versurile marelui poet maghiar născut din tată croat și din mamă slovacă? Su-

părarea picură plumb greu pe aripile sufletului și dă nopți de insomnie. De aceea, iubite prietene, din bezna de dincolo de Dealul Feleacului, să nu te neliniștească nici pe tine, nici pe tovarășii tăi de visări și de nădejdi cuprinsul cărțuliei, care inundă târgușoarele voastre frământate de griji și de nevoi. Dacă nu te supără cocoșul, care cântând în zori pe un vârful de băligar își rotește privirea țanțos, convins că soarele răsare din cauza cântecului lui, pentru ce te-ar indispune broșura d-lui Ladislau Galdi, cu titlul Istoria raporturilor culturale româno-maghiare?

țarm apa se tot subțiază, tocmai bine ca să eșueze tonele multe ale unui vas puternic. Aici trebuia vas cu fundul lat, cât mai lat, ca să se poată apropia cât mai mult de țarm. Germanii studiaseră problema până în cele mai mici detalii și o rezolvaseră — după luni de calcule și experiențe — după o manieră proprie spiritului lor practic. Au construit în uzinele din Germania un soi de vedete rapide care se puteau apropia până la 2-3 metri de plajă. Aduse cu trenul până la Ak-Monaj, piesă cu piesă, au fost montate în mici șantiere construite ad-hoc și într-o zi ne-am trezit cu vreo 12 jucării d'astea, făcându-se prin fața coastei, spre marea admirație a băieților noștri:

— Măi, să fie al dracului! Țștia au scule pentru toate. Apăi d'am avea noi ce-au ei? Mamă, mamă!

Mamă, mamă! — însemna:

— Ce mai bătaie le-am trage noi la Ruși și la... alții!

În afară de aceste vedete, mai capturaserăm anumite șleपुरi, foarte încăpătoare, pe care Germanii le pusese în funcțiune. Nu erau arătoase, ca tot ce construiau bolșevicii, „lucru din topor”, dar foarte tari. În plus au fost construite niște portite, admirabile pentru ambarcațiuni pe mare liniștită.

Flota se compunea, deci, din vreo 4 vedete, vreo patru șleपुरi și 10 portite, dintre care una ne gândilă vanitatea națională: poartă o inscripție mare, pe ambele părți: *Moldau*.

Oricum, e înduioșetor să vezi că pornești spre glorie eternă pe un vas care are în toată fierăria și scândurăria lui ceva din țara ta.

Moldau!

Și asta unde?

„La Crimeea peste mare!...”

Boala căscatului

Rupți de pământ și trași în larg pe mica noastră „Moldau”, așteptând întunericul în care să ne afundăm, că ziua nimănu nu-i dă mâna să facă asemenea expediții, ne-a apucat veritabilul căscat al frontului, de ne trosneau căpriorii fălcilor.

Aici îmi permit câteva considerațiuni asupra căscatului, cu specială privire asupra căscatului în războiu.

Deși verbul a căsca nu figurează în „Dicționarul limbii românești”, ediția întâia, al lui August Scriban, (Iași, 1939) unde nu ni se dă decât adjectivul căscat-căscată, asta nu înseamnă că verbul a dispărut din uz.

Acasă, fenomenul e în funcție de tine sau de altul.

Ai dormit bine, caști, repezind brațele în lături, întinzându-le până la refuz.

Ai dormit rău, caști, cu mâna la gură, plictisit, fără niciun de entuziasm.

La conferințele prietenilor caști, pentru că știi înainte despre ce va vorbi prietenul. Are el grijă să te consulte asupra subiectului.

La conferințele celorlalți caști, fiindcă una anunță și alta vorbește.

Când soția vorbește de delicioasa pălărie lansată de Marie Claire sau de poșeta celei mai bune prietene a ei, tu caști ca un mitocan, fără pic de înțelegere pentru gingășia subiectului în discuție.

Caști când cineva scrie o carte despre importanța asfaltului în economia casnică și își inchipuie că toată România nu este preocupată decât de asfaltul lui.

Caști în comitetele societăților culturale-naționale și faci la fel în consiliile comunale în care ești numit fără să fi întrebat.

Concertul Filarmoniceii din București

de Lia Busuloceanu

Concertul din seara de 15 Iunie va rămănea în analele muzicale ale Brașovului ca o mare sărbătoare, atât pentru desăvârșita lui realizare cât și pentru sentimentul de mândrie națională pe care de sigur l-a deșteptat în fiecare dintre ascultători.

Orchestra Filarmonică din București, creată, educată și ridicată pe înălțimile la care a ajuns astăzi de neobositul ei dirijor, maestrul George Georgescu, poate sta cu cinste alături de cele mai renumite orchestre străine. Meritul maestrului Georgescu e cu atât mai mare, cu cât activitatea sa nu s'a întemeiat pe o veche tradiție muzicală, cum se întâmplă cu orchestrele din Apus. Domnia-sa a trebuit să creeze totul din prea puținul care se realizase la noi în această privință până la venirea sa. Cu o pricepere și o perseverență demne de toată lauda, maestrul Georgescu a instruit cu răbdare toate elementele orchestrei, așa cum ar fi instruit coardele unui instrument uriaș, menit să răspundă fiecărei vibrații a degetelor artistului. Munca fi este acum încununată de cel mai desăvârșit succes. Orchestra întreagă, ca un singur om, trează, se sbuciumă în impetuoză revărsări sonore, se domolește în ritmuri largi, la un singur semn al mâinilor care au plămădit-o. Atâtea pechii de ochi pândesc fiecare intenție a dirijorului, atâtea suflete stau aninate de bagheta vrăjită care știe așa de bine să trezească sau să adoarmă involburarea lor.

Peste pădurea de arcușuri, în mijlocul talazurilor sonore, făptură sprintenă a maestrului pare o quintesență a muzicii, din care izvorăște ca un fluid puternic creatoare de armonii și ritmuri.

Dinamismul său electrizează orchestra, însuflește partiturile, captează atenția celor mai indiferenți ascultători. Căci cu aceeași perseverență cu care și-a format orchestra, maestrul Georgescu își formează și publicul. Siluindu-i uneori gusturile înțepenite în vechi și comode preferințe, domnia-sa a adus în programele concertelor vânt proaspăt de primăvară, care a măturat succesele ieftine și ruginite, înlocuindu-le cu valori noi și autentice. Așa, printe alții, Brahms și Richard Strauss, aproape necunoscuți la noi până la venirea sa, au acum locul de cinste ce li se cuvine, atât în alcătuirea programelor, cât și în preferințele publicului. Tot ceea ce într-o interpretare obișnuită pare uneori greoi sau opac în opera lui Brahms, se conturează luminos sub bagheta maestrului Georgescu, ritmurile aparent capricioase se îmbină într-o logică desăvârșită iar „disonanțele” modernului Richard Strauss sunt astăzi gustate de orice credincios al concertelor simfonice. De asemenea, operele compozitorilor români se bucură de o largă

înțelegere din partea maestrului Georgescu, care caută să le impună, nu numai la noi, ci și peste hotare.

Entuziasmul pe care-l stărnește apariția sa la pupitrul e, așa dar, pe deplin justificat, iar recunoștința pe care țara întreagă i-o datorează e cu atât mai mare, cu cât d-sa nu s'a lăsat ispitit ca atâtea alți artiști români de carieră glorioasă pe care oricând ar fi putut-o avea în străinătate, ci a înțeles să rămână printre noi, unde alături de maestrul Enescu, lucrează din răspuțeri la deștelenirea ogorului muzical românesc.

În programul concertului dela Brașov, maestrul Georgescu a înscris Simfonia I de Brahms, Rapsodia II-a de Enescu, Dans românesc de Andricu, și Moarte și Transfigurație de Richard Strauss.

Simfonia I de Brahms, scrisă de acesta după ce trecuse de 40 de ani și executată pentru prima oară în 1876, a fost primită, la primele ei audii în Germania, ca mai toate operele acestui compozitor, cu multă răceală de către public. Au trebuit să treacă ani pentru ca valoarea ei să fie definitiv recunoscută. Temele ei, în bogata lor varietate de expresii și tonalități, vorbesc parcă de destinul agitat al oricărui creator, menit să cunoască toată viața, sbuciumul neîndurat al luptei, pe lângă rarele clipe de senină bucurie ale izbândei. Subliniată cu măiestrie de dirijor, expresivitatea lor ni s'a desvăluit cu o convingătoare elocvență.

Rapsodia II-a a lui Enescu s'a bucurat și ea de o interpretare îngrijită până în ultimele amănunte. Instrumentele de suflat s'au dovedit și aici, ca în tot restul concertului, de o precizie desăvârșită.

Compoziția d-lui Andricu ar fi fost poate mai nimerit numită „Dans rustic”, decât „Dans românesc”, elementele care o alcătuiesc având o coloratură destul de cosmopolită. E un joc abil de orchestrație, și nimic mai mult.

Poemul Simfonic al lui Richard Strauss aduce cunoscutele caracteristici ale acestui compozitor: stăpânire absolută a formelor, colorit strălucitor, orchestrație savantă, expresie poetică, toate folosite cu meșteșugire pentru o cât mai bogată ilustrare a muzicii programatice.

Ropotele de aplauza care au răspălit atît pe dirijor cât și pe executanți, ne-a adus, în afară de program, Uvertura la Maestrul Cântăreț de Wagner într-o interpretare minunată. Orchestra și public s'au împărțit cu același avânt din arta marelui vrăjitor dela Bayreuth, care știa să mănulască cu o demonică putere elementele sonore deslănțute.

Ca elev caști în ora de Istorie, când profesorul te omoară cu *Richard Nimă de Leu*, în timp ce pe geamul deschis al clasei năvălește insinuant, odată cu soarele, mirosul proaspăt-umed al liliacului înflorit.

Caști când ești îndrăgostit și părinții vor să te convingă de necesitatea unei căsătorii potrivite rangului tău social și averii (Știi, cel bogat vrea fată bogată, fiindcă e sărac; cel sărac vrea fată bogată, ca să scape de sărăcie. Cum să nu caști?)

Un volum întreg și tot n'ar fi de-ajuns pentru enumerarea ipotezelor și situațiilor în care căscatul devine o elocventă ripostă.

Numai pe front căscatul iese din comun, e ceva strict personal, intim, face parte din toată ființa ta, nu ofensează pe nimeni.

E un memento inconștient a tot ce va veni.

Un seismograf ce înregistrează în timp și în spațiu pericolul, e umezeala

din sare care nu anunță niciodată vreme bună.

Când ai intrat în zona periculoasă, căscatul e un aperitiv amar. Simți că se produce în tine un gol, că te desprinzi de lumea din spate, că rămâi singur. De-abia atunci începe războiul. Gândul pericolului prin care vei trece ia proporții exagerate. Stăruie în tine ideea fixă că nu vei cădea, dar nu știi cum se va petrece minunea asta. O nouă stare sufletească pune stăpânire pe tine, pe nesimțite, ca o otrăvă care lucrează lent. Încercarea de a părea calm, indiferent, nu prinde. Din comunicativitatea de până atunci nu mai rămâne decât intenția conștientă de a nu influența, prin manifestarea sentimentelor ce te-a cuprins, pe camaradul chinuit de aceleași sentimente. Vorbele sunt tot mai rare, tot mai seci, răsul e fals, forțat, uneori lugubru.

Căscatul e supapa de siguranță. Caști în marș, caști stând. Nu te întreabă nimeni de ce caști? Și nici tu nu întrebi. Caști singur, caști în grup,

In loc de alianță

de

Dr. D. Chirculescu

Excelența Sa ambasadorul Turciei, d-l Suphi Tanrioer, cu ocazia împlinirii a 12 ani de când reprezintă Turcia în capitala României, a spus:

„În mijlocul atâtor schimbări, un singur lucru nu s'a schimbat: prietenia sinceră și profundă pe care o simte națiunea română față de națiunea turcă și de noul stat creat de ea”.

Numai lucrurile pornite din sinceritate și convingere se pot exprima cu o atât de lapidară simplitate.

*

Este de netăgăduit că o Turcie puternică reprezintă pentru noi o importanță excepțională. De asemenea este evident că și pentru Turcia o Românie puternică este o condiție esențială a siguranței statului turc.

Situația geografică și un pericol comun, — cel rusesc — solidarizează până la identificare politica celor două state.

Și aceasta explică de ce astăzi, — așa cum constată d-l Tanrioer în declarațiile sale, — „România socotește rămânerea Turciei în afara războiului ca o asigurare nu numai pentru România, ci pentru viitorul balcanic”.

*

Între Turcia și noi mai intervine însă și altceva.

Cei ce au urmărit atitudinea românească în cursul întregii istorii, dar mai ales în ultimile două decenii, pot face constatări care nu lasă loc pentru interpretări.

Neamul românesc, pe o linie dreaptă, merge hotărît spre realizarea dreptății lui. Calea sa este curată, de o generoasă ținută față de toți.

* * *

Intovărsită de entuziasmul trezit la Brașov, Orchestra Filarmonică, în frunte cu marele ei dirijor, își continuă acum în alte orașe ale țării solia de înaltă artă ce-i este încredințată. Fie ca asemenea neprețuite sărbători muzicale să se repete cât mai des de acum înainte.

În cele mai grele încercări, România nu s'a înjosit să se bucure, nici să se infurte din nenorocirile altora.

Sufletul românesc are oroare de socotilele mărunte, de dibăciile piezișe, de sofisme, de nedreptăți.

El are patima lucrurilor limpezi, cinstite, a atitudinilor leale.

Atitudinea Turciei răspunde, ca nicio alta, cerințelor sufletului românesc.

Națiunea turcă a arătat în toate ocaziunile o înaltă concepție a îndatoririlor sale, o neînfrântă lealitate în relațiile cu celelalte state, o ținută politică virilă, fără șovăiri, fără tranșacții.

De aceea, — așa cum spune d-l Tanrioer, — „în România, prin cuvântul *turc* se desemnează omul drept, în al cărui cuvânt te poți încrede și pe a cărui prietenie te poți bizui.”

Identice concepții de demnitate umană și națională, crează între cele două popoare un climat de înțelegere reciprocă, susceptibil să pecetluiească puternic solidaritatea impusă de pericolul comun.

*

O alianță — în sensul celor de azi — cu Turcia nu avem.

Ce înțeles ar mai putea avea astăzi acest cuvânt de „alianță”, atât de călcat în picioare în ultima vreme, tocmai în ceea ce constituia înainte baza sa morală? Căci asistăm azi la „alianțe” de o strălucită nesinceritate, în care partenerii fac simulacrul prieteniei și hrănesc intenții piezișe față de aliat?

În locul petecelor de hârtie, există „prietenia sinceră și profundă pe care o simte națiunea română față de națiunea turcă”.

Turcia răspunde sentimentelor românești cu aceeași căldură, cu aceeași înțelegere. D-l Tanrioer spune: „Această națiune care muncește și luptă în continuu cu curaj pentru a-și păstra teritoriile pe care trăiește în ciuda nenorocirilor de pe urma cărora a suferit, trebuie să obțină la pacea viitoare drepturile de care este demnă și pe care este îndreptățită să le aibă prin opera progresului manifestată în toate ramurile științelor și industriei.”

Lucruri pe care nici cel mai declarat aliat nu le-ar putea exprima mai curat, mai plin, mai cinstit, mai sincer în intenții.

— Atențiune! Șoseaua e reperată dela casa *cutare* până la pomul *cutare*.

Un kilometru, doi, trei, mergi tot cu frica în sân: ba acum, ba acum...

Cu cât înaintezi pe șoseaua reperată și nu se întâmplă nimic, cu atât goul din tine își mărește volumul, căscatul devine mai insistent.

Dar în clipa când primul obuz a hăit pe deasupra trăznind undeva, mai aproape sau mai departe, căscatul încetează.

Primul obuz, primul cartuș, prima mină într-o astfel de situație, e ca o injecție cu Dilaudit administrată bolnavului în crize renale.

Acuma *nesiguranța* a dispărut.

Acuma știi ce înainte nu știai.

Acuma problema e cunoscută și n'ai decât să te descurci, cum te-o tăia capul.

De-abia acum ești lecuit de boala căscatului.

casă un batalion întreg, dela țiganul de sub coviltirul camuflat al căruței, până la maior.

Devii nervos. O întrebare a camaradului rămâne fără răspuns, sau răspunsul e dat scurt, fără chef de vorbă. Întrebi, dar nu fiindcă ai avea ceva de întrebat, ci ca să nu explozezi. Dacă e ziua, aprinzi țigară după țigară și caști între două fumuri. Dacă e noapte, caști simplu, fiindcă de fumat nici vorbă nu poate fi.

Oamenii par calmi în îngândurarea lor.

Ai vrea să se îndepărteze cât mai mult ținta și în același timp dorești să o ajungi cât mai repede, să se termine odată starea asta de nesiguranță.

În zona periculoasă însemnează că în orice clipă poți înceta de a mai fi. E zona surprizelor. Știi precis că depășind o anumită limită, nimicul ăsta de viață, care așa de puțin contează în război, dar la care ții așa de mult, nu mai e în siguranță. Înaintezi pe-un drum oarecare și ești anunțat:

O FAPTA

Colegiul orfanilor de războiu „Mareșal Ion Antonescu” din Brașov

Solicitând altă înțelegere pentru soluționarea permanenței care ne-a păl-muit destul obrazii până la acest răz-boiu — vorbim despre instituția mi-noră a „Copilului de trupă”, orfan de războiu rămas în grija Statului — ne odihnim astăzi cu plăcere scrisul, în marginalii entuziaste, pentru ideea rea-lizată a colegiilor militare „Mareșal Ion Antonescu”.

Dacă nu vorbim despre toate — sunt cinci sau șase în țară — este pentru că nu-l cunoaștem decât pe cel dela Brașov. Iar cum concepția noastră despre ziarism exclude principial scri-sul fără o documentare serioasă, se va pricepe că numai omnia ne împiedeca să generalizăm concluziile.

Colegiul din Str. Mureșenilor este o organizație de factură militară ca înfățișare. Copii, orfani de războiu sau copii de invalizi — aici sunt 123 — în vârstă potrivită pentru clasele primare, sunt susținuți de stat și educați într-un mediu potrivit anilor lor.

Impărțiți în patru clase, instrucția școlară este asemenea oricărei școli primare urbane din țară, învățătoarele și învățătorii fiind recruțați din corpul didactic primar. Faptul că sunt și învă-țătoare, element esențial în educarea unor copii lipsiți de sufletul cald al mamei, dovedește până unde grija de viitorul acestor copii de eroi a fost dusă atunci când ideea colegiilor a fost studiată. Elementul feminin mai este reprezentat prin 4 supraveghe-toare cu misiunea de a se ocupa de micuții elevi în timpul liber.

Clasele de școală nu lasă nimic de dorit din punct pe vedere al igienei.

Mari, spațioase, cu un bogat cubaj de aer, scîpesc de curățenie, așa cum rar se poate vedea. Dar nu o curățenie de duminică sau de inspecție, ci per-manentă, greu de obținut fără un per-sonal disciplinat și bine instruit.

Un profesor de gimnastică se ocupă de educația fizică a voinicilor ce au în ei o sănătate cum numai printr'o hrană bună, aer curat, miș-care multă și atență supraveghere me-dicală se poate realiza într'un procent de aproape sută la sută. Asist la o vizită medicală generală. Concluziile sunt cel mai bun certificat pentru con-ducerea instituției. Copiii, complet des-brăcați, se prezintă voioși, siguri de ei și parcă își cade așa de bine pri-virea dreaptă, cinstită și hotărîtă a lor.

La etaj, în aripa dreaptă a clă-dirii, este infirmeria, cu cele vreo 6—8 paturi. Nu-s ocupate decât trei; cazuri fără gravitate. Nici nu-i nevoie de pa-turi mai multe, pentru că așa cum se prezintă situația, pe măsură ce trece timpul, devin tot mai inutile. Lucrurile

și aici sunt ținute de scurt. Plutește curățenia în aer. În aceeași aripă, sus, birourile sobre ale conducerii.

În aripa stângă, la subsol — în faianță albă — o bucătărie spațioasă și curată, ca la un restaurant de mână întâi; sus la parter, sala de mese, (în-tr'un colț o candelă arde mereu lumi-nând numele eroilor ai căror copii se vor ruga un timp în acest colegiu pentru odihna sufletelor lor) iar la etaj dormitoare pentru cei 123 orfani.

Curtea, mărită acum și astfel aranjată ca să placă și ochiului, frea-mătă de micii soldați, care-și trăiesc în soare de vară orele de recreație. Câțiva fruntași, tot dintre ei, comandă plutoanelor care se mișcă cu o serio-zitate și dintr'o convingere neîntâlnită de multe ori nici la cele adevărate.

Unul, cât o schioapă, e chemat de maiorul comandant. Vine în fugă, rupt dela joaca lui, și se prezintă după toate regulile fixate în regulament.

— Al cătelea ești tu în clasă? — îl întreabă d-l maior.

— Al treilea, — răspunde petic-miniatura de cătană împărătească — da știu mai mult ca al doilea!

Iată, într'adevăr, o faptă!

Noi, ca și alții, dispuși — prin funcția pe care o avem — de a vedea mai mult răul în multele care se fac și se desfac într'o țară, am ținut să subliniem o faptă mare.

Dela aceste colegii, cei cu apti-tudini vor trece la liceele militare, cei-lalți la meseriile pentru care au înclinări.

Copilul de trupă s'a transformat în elev de colegiu. În ziua când pentru toți vom avea loc în astfel de instituții, o problemă de etică națională va fi radical rezolvată. Când vezi astfel de opere și taci, înseamnă că ești de-rea credință. Că vor fi încă experiențe de făcut spre a se ajunge la ceva desăvârșit, se poate. Dar că realizarea în sine e mare, nu mai încapă nicio îndoială.

Dacă din tot ce-am scris, lumea va reținea numai atât: o faptă mare, autorul ei poate fi împăcat.

Am vorbit despre o instituție și n'am amintit în cuprinsul articolului niciun nume. Le dăm aici: Conducăto-rul colegiului este d-l maior Minea Ștefan. Ajutor, maior Cavalopol Mihai. Subal-terni, cpt. Popa Ioan și Slt. Pontet Nicolae.

De partea medical-sanitară se ocupă d-l Dr. D. Chirculescu. Plutonier sanitar este d-l I. Dobrescu.

Colegiul s'a deschis în Noem-vrie 1942. ic

Eroii noștri

Râșnov

Constantin Proca

Soldat

Delicat și blând „ca o domnișoară”, fiul lui Iordache și al Valeriei Proca, s'a născut la 4 Martie 1919.

Ridicat dintr'o familie îm-povărată, era al doilea din cei șapte copii. Învățase croitoria.

N'a avut vreme să se căsă-torească, pentru că de-abia își terminase stagiul militar și la 15 Februarie 1942 pleacă la războiu cu un Batalion de Vână-tori de Munte.

În luptele dela TIMOS-CENKA se prăbușește, la 29 Septembrie 1942.

Camarazii l-au îngropat în camuna Alexandrofska.

Decorații: Bărbăție și Cre-dință, Serviciul credincios și medalia „Cruciada împotriva comunismului”.

„Gazeta Transilvaniei” Acum 101 ani

Ușurări urbariale pentru Românii din Scaunul Mureș

— Erdélyi Hiradó publică desba-terile din adunarea marcală a neme-șimei din Scaunul Săcuiesc Murăș, ținută în 27 și 28 Ian. mai cu deosebire în pricina Urbariului. Inceperea se făcu cu aruncarea unui nemeș tânăr din sală. Se allară oratori între cari și grolul Iosif Lazar cari strigară în gura mare, cumcă iobăgimea și contribuauții nu sunt apăsați și că ei au apărător pe proprietarul moșiilor, adică pe nemeșime... Cu toate acestea unele ușurări să se facă și țărănilor iobagi, adică cei care nu sunt nemeși încă să poată cumpăra moșii, să se poată ju-deca cu proprietarul, dacă pune cauză*

(* Câtă cauză? Pe semne că 200 fiorini argint. Care iobag va putea pune astă sumă? Arătați sfânta sfin-telor, dar închideți ușa către aceeași.) Să se poată duce de pe locul proprie-tarului, fără ca să fie siliți a aduce om în loc, să poată îmbrățișa deregă-torii publice și de cele mari.

Dar bine să însemnăm: toate a-cestea ușurări voiesc acel săcu a le face iobagilor Români sub o condiție mai groasă: să se facă maghiari, adică nici urbariu nici naționalitate.

Ce mai rămâne Românului? Re-ligia, și aceasta numai îmbrăcată în limba ungurească, adică și cărțile bi-sericești să se facă în limba aristocra-ției maghiare?

Nr. 8, din 23 Februarie 1842. pg. 29.

Pentru conformitate I. Urcanu

Rezultatul Examenului de Bacalaureat Comercial

prezidat de d-l prof. univ. Ion Mateiu

1. Hrenoschi Clemanse	8.17	16. Dumitrescu Angela	6.83	31. Rîștea Zamfir	6.42
2. Urzică Elena	8.17	17. Schafranec Aurora	6.83	32. Vasilescu Lucia	6.42
3. Socl Ileana	8.08	18. Wolf Ludmila	6.83	33. Rădolu Nicolae	6.33
4. Gabor Aurelia	7.50	19. Dumitrescu Paulina	6.75	34. Urzică Nicolae	6.33
5. Popescu Felicia	7.42	20. Moldovan Eleonora	6.75	35. Carpin Victor	6.25
6. Drăgan Gheorghie	7.33	21. Rădulescu Oct.	6.75	36. Cincan I. Gh.	6.25
7. Boșteanu Marla	7.25	22. Dolcescu Georgeta	6.67	37. Golcea Andrei	6.25
8. Dumitrescu I. Gh.	7.17	23. Leancu Nicolae	6.67	38. Panalotu Panalot	6.25
9. Săvulescu Stellan	7.17	24. Halmagyl Iolana	6.58	39. Nițulescu Rozalia	6.17
10. Burlacu Ileana	7.03	25. Marinescu Constanta	6.58	40. Stroescu Const.	6.17
11. Georgescu Elvira	7.08	26. Petrariu Milica	6.58	41. Andreica Ion	6.08
12. Ionescu Lelia	7.00	27. Anastasescu Florica	6.50	42. Ardelean Revelca	6.00
13. Oprescu Maria	7.00	28. Silca Lenuta	6.50	43. Balan Viorica	6.08
14. Sarossy Marg.	7.00	29. Părvu N. Nicolae	6.42	44. Curcăreanu Natalia	6.00
15. Șona Aurora	7.00	30. Rădulescu Ioana	6.42	45. Neguț Gh.	6.08
				46. Avramescu Teodor	6.00
				47. Boriceanu Gh.	6.00
				48. Botez Viorica	6.00
				49. Coltofeanu Florian	6.00
				50. Gheorghiu Ștefan	6.00
				51. Niștor Gh.	6.00
				52. Oprescu Teodor	6.00
				53. Pandrea Gh.	6.00
				54. Pittic Ioan	6.00
				55. Pop Ioan	6.00
				56. Ștefănescu Virgil	6.00
				57. Șuta Alex.	6.00

Curierul „Astrei“

„Astra“ — Purcăreni, în ziua Impăraților Constantin și Elena, după oficierea Te-Deumului a organizat cu tineretul extrașcolar o serbare, sub conducerea D-rei Virginia Banciu. A vorbit pr. Banciu despre însemnătatea zilei.

La „Ziua Eroilor“ s'a făcut și un pelerinaj la monumentul eroilor din comună, unde a vorbit pr. Banciu și inv. Munteanu.

Cercul Cultural ASTRA Dârste

va organiza în ziua de 19 Iunie c. orele 9 seara, în sala Căminului Cultural din comuna Baci, un festival artistic, pregătit sub conducerea preotului N. Bârsan.

Domnul Ion Colan, conducătorul gazetei noastre, va vorbi despre „Războiul nostru și Ardealul“.

Vești din Tohanul - Nou

În ziua de 13 Iunie c. în localul D-lui Iancu Balea, s'a dat serbarea de sfârșit de an școlar începând cu Imnul Regal, după care au urmat cântece și jocuri executate de Grădina de copii mici de sub conducerea D-nei Maria Pleanaru, care a avut un deosebit succes.

După grădiniță au urmat clasele D-lui Traian Rădescu, Dir. Inv. cu clasele 1 și 3, cu poezii și cântece naționale, apoi D-na Inv. M. Balcă, cu clasele 2-4. Copiii îmbrăcați în costume naționale au jucat diferite jocuri naționale.

La sfârșitul serbării a urmat D-na și D-l învățător Ciurea cu clasele 5 și 7 care au reprezentat și o mică dar frumoasă plesă cu caracter moral și național.

Ca încheiere D-l Director Tr. Rădescu a făcut o dare de seamă asupra anului școlar și în cuvinte frumoase a scos în relief rostul școlii.

Sava Ioniță

Din lumea largă

Cea mai veche școală de războiu din lume

Johann Jakobi von Wallhausen a fost fondatorul primei și celei mai vechi școli de războiu din lume. El era cerșetor încă înainte de izbucnirea războiului de 30 de ani, ca scriitor militar. Contele Johann von Nassau i-a dat misiunea de a înființa o școală de războiu în Siegen, pe care Wallhausen o crează în anul 1616/17. Aceasta este deci data când a luat ființă cea mai veche școală de războiu din lume.

Ministerul Justiției
Direcțiunea Judiciară

Publicațiune

D-l Artur Iulius E. Velter domiciliat în Brașov, Piața G-ral Berthelot No. 1 a făcut cerere acestui Minister de a fi autorizat să schimbe pe baza art. 10 alin. . . . numele său patrimonial de Velter în acela de Veleanu, spre a se numi Artur Iulius Veleanu.

Ministerul publică aceasta, conform art. 11, spre știința acelor care ar voi să facă opozițiune în termenul și condițiunile prevăzute de alin. II al zisului articol și de art. 3 din legea asupra numelui din 8 Aprilie 1936.

Institutul surorilor de ocrotire CLUJ - ARAD INȘTIINȚARE

Institutul Surorilor de Ocrotire Cluj-Arad primește la 15 Septembrie a. c. în anul I. o serie de 30 eleve. Această Instituție, înființată la Cluj în anul 1919, este una dintre cele mai frumoase și utile pentru țara noastră. Ea pregătește personalul tehnic prin care se face educația igienică a poporului, se încurajează natalitatea, se combate mortalitatea, se previn bolile sociale și infecțioase, se rezolvă atâtea probleme de ordin social și sanitar care se întâlnesc în familie cu ocazia vizitelor la domiciliu.

Facem un apel călduros către tinerele elemente care doresc să contribuie la promovarea sănătății acestui neam, infiltrând în suflete răspunderea față de capitalul biologic național. Durata cursurilor este de 3 ani. Elevele admise în Institut sunt bursiere (casă masă, luminat, încălzit și învățământul gratuit), locuiesc într'un cămin frumos, amenajat confortabil, cu dormitoare, sufragerie comună, sală de recepție, bibliotecă, băi, dușuri etc.

Absolventele Institutului Surorilor de Ocrotire sunt numite imediat în posturi și se bucură de toate drepturile funcționarilor publici, sunt încadrate în grupa A. 13 bis. cu o leafă începă-

toare de 7200 lei lunar, plus sporul; au dreptul la gradație și reducere de 50% pe C. F. R. Surorile de ocrotire din mediul rural mai primesc o primă de reședință de 1500 lei lunar, locuință și încălzit din partea comunei. Elementele valoroase vor putea avansa și în posturi de conducere.

Durata cursurilor este de 3 ani. Toate elevele admise în Institut sunt bursiere de stat (casă, masă, luminat, încălzit gratuit) și sunt obligate să locuiescă în cămin.

Pentru admiterea în Institut, candidatele vor trebui să aibă vârsta de 18 ani impliniți și cel mult 30 ani, trebuie să fie absolvente de liceu sau școală normală. În limita locurilor disponibile vor putea fi admise și candidatele care au aptitudini excepționale pentru profesiune, având însă cel puțin 6 clase secundare la bază.

Cursurile încep la 15 Septembrie 1943. Cererile de înscriere, timbrate legal, se adresează Direcțiunii Institutului Surorilor de Ocrotire din Arad, str. Brătianu No. 15.

Candidatele se vor adresa pentru informații Direcțiunii Institutului Surorilor de Ocrotire din Arad.

Federala „CARPAȚII“ Brașov

Din depozitul său Srr. Gen. Traian Moșoiu Nr. 67 (Antrepozitele Albina) gară

Pentru scurt timp vinde vinuri vechi, gustoase, de bună calitate, recolta 1938, 1940 și 1941, la prețuri excepțional reduse:

Alligote de Basarabia	Lei 120 litrul
Grasă de Drăgășani	Lei 125 litrul
Alb superior	Lei 120 litrul
Pinot gris	Lei 140 litrul ^{3/4}
Alb de masă	Lei 110 litrul
Riesling de Basarabia	Lei 120 litrul

Apă minerală Lipova Lei 25 sticla, dela 100 în sus

Diferite specialități la sticle închise.

Vânzarea la prețurile de reclamă, serviciul prompt și conștințios, loco depozit.

De asemenea avem de vânzare un număr de bidoane de diferite mărimi, la prețuri reduse față de piață, precum și un filtru mare cu 16 rame completate cu pânze și 50 lădiți de transportat sticle.

INȘTIINȚARE

Camera de Comerț și de Industrie Brașov pune în vedere tuturor întreprinderilor comerciale și industriale care nu au dat declarațiuni în conformitate cu Legea 196, publicată în Monitorul Oficial din 14 Martie 1942, privitoare la combaterea camuflării bunurilor, drepturilor și intereselor evreești, că urmează să înainteze de urgență aceste declarațiuni direct Subsecretariatului de Stat al Românilor, Colonizării și Inventarului, Direcția Românilor.

Cei ce nu vor înainta aceste declarațiuni, vor suferi grave sancțiuni prevăzute de art. 36 și următorul din Legea 196/1942.

Se caută spre imediată angajare vânzător în fierărie, neconcentrabili. A se adresa la zlar.

Crucea Roșie filiala Brașov,

invită pe familiile următorilor ostași să se prezinte la sediul din Str. Lungă No. 1 etaj, unde au de primit colete retrimise de pe front:

1. Locot. Radu D. Vasile.
2. Soldat Filip Constantin
3. " Henegar Neculai
4. " Krupka Geza
5. Jand. Pop Gavrilă
6. Soldat Ioan Moroanu
7. " Crișan Gligor
8. " Haidu Francisc

Tipografia „Astra“ Brașov

caută

Ucenici români

Primăria Municipiului Brașov

Nr. A. 2240/943
Of. Economic Municipal

Aviz

Invităm toate persoanele care ar fi ridicat dela brutari pentru zilele de mămăligă, mălalu de proastă calitate, să binevoiască a se prezenta la Biroul de aprovizionare al primăriei, camera 29-31, clădirea din fundul curții, etaj II, pentru a reclama brutarul sau locul de cumpărare.

În schimbul mălăluții rămas și neconsumat din cauza calității, reclamantul vor primi un bon de mălalu suplimentar, din porumbul normal de bună calitate, de care dispune Primăria.

Nu intră în prevederile acestui aviz, populația aprovizionată prin oficiile uzinelor cu aprovizionare proprie.

Primăria Municipiului Brașov
Of. Economic Municipal

Primăria Com. Satulung — Jud. Brașov

Nr. 1846/1843

Publicațiune

Se aduce la cunoștința generală că în ziua de 5 Iulie 1943 ora 10 a. m. în localul Primăriei comunei Satulung județul Brașov, se va ține licitație publică orală pentru darea în antrepriză aprovizionarea cu cantitatea de 250 m. c. pletriș pe șoseaua Doftana.

Garanție 5%.
În cazul când la termenul fixat licitația nu va da rezultat, se va ține o a doua licitație în același loc, în aceleași condițiuni, în ziua de 15 Iulie 1943 ora 10 a. m.

Licitația se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 88-110 din Legea Contabilității Publice.

Satulung la 9 Iunie 1943.
Primar: Gh. Roșculeț.
Notar: N. Căndea.

Primăria Com. Satulung — Jud. Brașov

Nr. 1845/1943.

Publicațiune

Se aduce la cunoștința generală că în ziua de 5 Iulie 1943 ora 9 a. m. în localul Primăriei Comunei Satulung, județul Brașov, se va ține licitație publică orală pentru darea în antrepriză tuitul cantității de circa 1500 stânjini lemne de foc esență fag în pădurea comunei numită „Valea Tare“.

Garanție 5%.
În cazul când la termenul fixat licitația nu va da rezultatul se va ține o a doua licitație în același loc și în aceleași condițiuni, în ziua de 15 Iulie 1943 ora 9 a. m.

Licitația se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 88-110 din Legea Contabilității Publice.

Satulung, la 9 Iunie 1943.
Primar: Gh. Roșculeț.
Notar: N. Căndea.

Judecătoria Rurală Șercaia

Nr. G. 2363/1942.

Publicațiune de licitație

În ziua de 25 Iunie 1943, ora 16, se vor vinde în comuna Șinca Nouă, Județul Făgăraș, 96 bucăți șine de fier, care au fost sechestrate și evaluate la 34.000 Lei, la cererea următorului Gheorghe Fenechlu, din comuna Șinca Nouă, pentru încasarea sumei de 39.171 Lei cap. și acc.

Se vor vinde și sub prețul strigării.

Delegat judecătoresc
ss. Crăciun

Uzinele „ASTRA“ Brașov

caută

MORAR DESTOINIC

și cu practică la moara de măcinat grâu și orz.

Ofertele se primesc la Uzinele „Astra“ Brașov.

Informațiuni

Abonamente de sprijin

Dr. Axente Gogonea, medic, Zărnești	Lei 1000
Dr. Cornel Voicu, avocat, Brașov	1000
Serg. T. R. Clonțea Gheorghe	1000
Dr. Aron Suciu, avocat, Brașov	800
Iuliu Radulovici, București	500

Redacționale

Numărul de Marți, 15 Iunie c. al gazetei noastre nu a putut apărea. Citiții sunt rugați să ne creadă că redacția nu are nicio vină.

Decât: Nu sunt vremurile subt om, ci bietul om subt vremuri.

ABONAȚII

„GAZETEI TRANSILVANIEI“

care nu primesc gazeta regulat sunt rugați să ne încunoștințeze în scris, pentru a interveni la Direcțiunea Oficiului Postal Brașov, care ne-a dat asigurări că va lua cele mai aspre măsuri împotriva vinovaților.

Dacă ne-o ajuta Dumnezeu

cât de curând gazeta noastră va apărea cu un supliment duminical pentru cultura satului și dacă va exista destulă înțelegere pentru gândul pe care-l urmărim, și o „pagină a muncitorului“. Deocamdată atât.

Telegrame cu „răspuns obligatoriu“

Directiunea Generală P. T. T. pune în aplicare, pe ziua de 1 Iulie 1943, serviciul de telegrame cu „răspuns obligatoriu“, care nu sunt altceva decât telegrame particulare obișnuite cu „răspuns plătit“, factorul distribuitor fiind obligat a obține din partea destinatarului chiar în momentul înmănării telegramei răspunsul cerut de expeditor.

Aceste telegrame pot fi prezentate la orice oficiu P.T.T., la stațiile C. F. R., care execută serviciile P.T.T. și la agențiile poștale comunale.

Impunerea onorariilor arhitecților

Onorariile convenite arhitecților din executări de planuri din controlul, conducerea sau supravegherea execuției sunt impuse impozitului profesional prevăzut de art. 50 pct. 1 litera f., din Legea Contribuțiilor Directe.

Impozitul convenit se reține din onorarii și se varsă la Stat.

Proprietarii sau cei care au angajat lucrări prin lege sunt obligați să rețină impozitul și să-l verse fiscului cel mai târziu până la eliberarea autorizației de construcție.

In caz de neconformare vor fi sancționați conform dispozițiilor art. 78 din Legea Contribuțiilor Directe.

Serbare amânată

Serbarea Cercului „Astra“ Dârste, care trebuia să aibă loc în 19 Iunie c. în sala Căminului Cultural „Astra“ Baci — anunțată de noi în pag. 7-a — în ultimul moment, suntem încunoștințați că nu se poate ține.

Cinema „ARO“

prezintă

PATRICIA

Cu:

**Raimu
Eernandel
Josete Day**

Cronica Războiului

Atitudinea Turciei

Dârzenia pe care Turcia a dovedit-o până acum în toate împrejurările prin atitudinea sa de strictă neutralitate este faptul cel mai comentat al cercurilor politice și militare.

După declarațiile președintelui Inonu, cele ale d-lui Saracioglu, primul ministru, sunt concludente.

„In primii patru ani — a declarat d-l Saracioglu — am stat de câteva ori în fața pericolului războiului însă corectitudinea politicii noastre începute în zilele lui Atatürk, forța armatei turce și hotărârea poporului turcesc de a aduce jertfe nelimitate, ne-au apărat de acest pericol. A presupune că acest pericol a dispărut sau a crede că el s'a micșorat n'ar însemna altceva decât să se lase hăturile din mână. O astfel de greșală nu vom face niciodată“.

Primul ministru a trecut apoi la relațiunile Turciei cu Uniunea Sovietică și a declarat că ambele părți se mențin în cadrul tratatelor încheiate.

Alianța turco-engleză a legat pe mulți ani interesele ambelor puteri.

Reichul German care a înaintat până în peninsula Balcanică a întins Turciei mâna. „Noi am încheiat un pact de amicitie și de neagresiune și evenimentele au dovedit că acest pact încheiat în urma dorinței sincere reciproce a unit în modul cel mai lămurit, interesele ambelor puteri. Acest pact a adus foloase pentru amândouă țările.“

Toate aceste pacte, o puternică armată și o națiune unită ne-au apărat până acum de pericolul războiului“.

Atitudinea Turciei nu a fost schimbată nici chiar în urma deselor vizite pe care personalități străine politice și militare le-au făcut la Ankara. Știut este că în această privință ziarele din tabăra interesată au comentat acele vizite și le-au considerat ca acte pregătitoare intrării Turciei în războiu.

În prezent Ankara este vizitată de amiralul Sir George Cunningham, comandantul flotei britanice din Mediterana orientală. Trebuie să ne reamintim că la jumătatea lunii Martie Turcia a fost vizitată de Sir Douglas, comandantul forțelor aeriene din aceeași regiune a Mediteranei și că de fiecare dată trebuia să se creeze aparența că discuțiunile militare angajate de către Englezi la Ankara au ca obiect principal atitudinea binevoitoare a Turciei sau chiar participarea ei la războiu alături de aliați

Este adevărat că personalitățile străine au fost primite conform tradițiilor ospitaliere turcești, dar politețta nu elimină faptul că Turcului nu îi plac presiunile. Dacă propaganda engleză ține să acorde un caracter politico-militar diferitelor vizite, atitudinea turcă este sobră și realistă, așa cum comunică o telegramă din Ankara. După concepția turcă, nu este vorba de altceva decât de vizite militare de politețta, care nu exclud posibilitatea unor negocieri și luări de contacte tehnice, cum se obișnuiește între două state aliate. Dar această alianță nu este considerată de guvernul și statul major turc de astăzi decât ca defensivă și destinată protejării intereselor turcești.

Catedrală sau biserică?

de Ion Colan

Continuare din pagina 1-a

Ceva totuși se poate face: să se fixeze odată locul ei și în raport cu el, să se facă pe îndelete planurile.

Eliminând, pentru moment, problema catedralei, ne rămân alte trei de rezolvat care nu pot aștepta sfârșitul războiului.

Prima este: Biserica Sft. Nicolae din Șcheiu,

a doua: Biserica din Blumăna și a treia: Biserica așa numită grecească din Cetate.

Și, ca să fim compleți, am adăuga pe a patra: Preoți destoinici, harnici, din aceia care să sfințească locul unde sunt puși, să n'aibă odihnă, să-și închine toată viața bisericii și credincioșilor parohiei lor. Cum, însă, pe acești preoți se pare că li avem, măcar în parte, problema o punem zămăi ca să arătăm de unde se poate începe.

La Biserica Sf. Nicolae reparațiunile sunt în curs. Nu putem cere urgență în lucru, pentru că este vorba de un monument istoric. Prin faptul că aici se lucrează, să fim mulțumiți cu atât.

Rămân cap de listă: Biserica din Blumăna și cea grecească.

Am spus de ce în Blumăna ar fi o crimă națională să așteptăm vremuri mai bune. Acolo trebuie început lucrul. Să nu se spună că e greu. Nu e nimic greu când vrei. În 1926, când Despărțământul „Astra“-Brașov s'a reorganizat, n'avea bani pentru o sută de coale de hârtie. Azi averea Despărțământului Brașov se cifrează la câteva zeci de milioane. Și doar n'a trecut un veac de-atunci!

Preotul din Blumăna și parohienii să nu se descurajeze dacă în acțiunea ce-o pornesc — și noi suntem alături de ei — vor bate și la uși închise. Să revină, să bată iară, să insiste, să nu se dea bătăuși nici în ruptul capului și vor învinge. Știm asta dintr'o experiență lungă.

Paralel cu acțiunea din Blumăna, la o soluție trebuie să se ajungă și cu biserica grecească din Cetate.

Un istoric al ei — aducere aminte pentru cei care îl cunosc, documentare pentru ceilalți — ar ușura înțelegerea dreptei noastre revendicări.

Il vom face și pe acesta.

de **Mardare Mateescu**

Inchiderea frontierei dintre Siria și Turcia

Știrea a fost răspândită de „Associated Press“. Din aceeași sursă se anunță că autoritățile turcești au declarat că nu știu nimic cu privire la motivele care au dictat hotărârea autorităților aliate și nici cât timp vor rămâne închise frontierele.

O altă telegramă transmisă din Ankara — anunță că, știri sosite din Bagdad arată că situația politică din Irak s'a înrăutățit mult. Autoritățile au fost silit să interzică circulația pe unele din străzile Capitalei. Pe de altă parte personalul societății de cale ferată „Taurus Express“ a fost înștiințat să nu părăsească în niciun caz gara. Comandamentul britanic a întărit cu soldați australieni garnizoana din Bagdad și din alte localități, astfel că britanicii au posibilitatea să înnece în sânge orice încercare de rebeliune.

După restabilirea ordinii în Argentina și ruperea relațiilor diplomatice dintre Chili și puterile Axei, evenimentele din republica Honduras sunt pe primul plan. O telegramă anunță că populația este împărțită în două tabere: generalul Davillo ar fi în capul revoltei în partea de Sud a departamentului Chaluteca, pe când șeful opoziției Umano, ar fi debarcat la Tela numeroase bande armate. Două avioane ale guvernamentului au mitraliat un vas britanic pentru paza coastelor, care naviga în golul Hachet. Se pare că acest atac ar fi fost drept represalii, deoarece rebelii conduși de Umano par să fi venit din Hondurasul britanic. În cercurile americane se păstrează rezervă absolută cu privire la aceste evenimente; totuși se crede că președintele Roosevelt va pune în mișcare trupe americane, în cazul când guvernamentalii din Honduras s'ar găsi într'un nou impas.

Situația pe fronturi

Pe frontul din Mediterana se așteaptă, cu desăvârșit calm, continuarea ofensivei aliate. Se precizează însă, în chiar cercurile engleze, că operațiunile nu vor mai merge atât de ușor ca în cele trei insule cucerite.

Pe frontul de răsărit, activitate de avioane. Uzinele de armament sovietice dela Gorki și Saratov au fost puternic bombardate. La capul de pod Cuban, trupele româno-germane au respins toate atacurile sovietice. Instalațiile militare din Leningrad au fost bombardate cu violență de artileria grea germană.

NOI nu avem subvenții dela nimeni.

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
BRAȘOV
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TL 1513

Abonamentul anual **Lei 400**
Autorități și Societăți **Lei 800**
Membrii „Astri“ din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord **Lei 200**